Cymraeg - Galluoedd ac Amlder Defnydd 2016 a 2020 **Mawrth 2021**

Paratowyd y ddogfen hon gan Gyngor Sir Penfro, gan ddefnyddio data o Arolygon Poblogaeth Blynyddol Stats Cymru.

Sylwer: mae'r Cyfrifiad yn ffynhonnell allweddol o wybodaeth am nifer y bobl sy'n gallu siarad Cymraeg ond ni fydd gwybodaeth o'r Cyfrifiad diweddaraf (mis Mawrth 2021) ar gael am beth amser. Felly, rydym yn cymryd ffigurau o arolwg poblogaeth blynyddol Stats Cymru. Mae'r arolwg yn casglu gwybodaeth am allu siarad Cymraeg ymatebwyr ac mae hefyd yn cynnwys cwestiwn ar ba mor aml y mae pobl yn siarad Cymraeg. Cyhoeddir canlyniadau'r arolwg poblogaeth blynyddol bob chwarter. Mae amcangyfrifon yr arolwg poblogaeth blynyddol o allu'r Gymraeg yn uwch yn hanesyddol na'r rhai a gynhyrchir gan y Cyfrifiad.

Y GALLU I SIARAD CYMRAEG

Cymru 2016	**Cymru 2020**
Y flwyddyn sy'n dod i ben ym mis Medi 2016 Poblogaeth o 2,973,500 (3 oed a hŷn) Mae 833,200 o bobl yn siarad Cymraeg (canran = 28.0) Mae 2,138,100 o bobl nad ydynt yn siarad Cymraeg	Y flwyddyn sy'n dod i ben ym mis Medi 2020 Poblogaeth o 3,035,800 (3 oed a hŷn) Mae 872,200 yn siarad Cymraeg (canran = 28.8) Mae 2,160,800 o bobl nad ydynt yn siarad Cymraeg 2016 – 2020 39,000 ychwanegol = twf o 0.8%
Sir Benfro 2016	**Sir Benfro 2020**
Y flwyddyn sy'n dod i ben ym mis Medi 2016 Poblogaeth o 119,800 (3 oed a hŷn) Mae 34,500 o bobl yn siarad Cymraeg (canran = 28.8) Mae 85,300 o bobl nad ydynt yn siarad Cymraeg	Y flwyddyn sy'n dod i ben ym mis Medi 2020 Poblogaeth o 122,200 (3 oed a hŷn) Mae 35,700 yn siarad Cymraeg (canran = 29.3) Mae 86,300 o bobl nad ydynt yn siarad Cymraeg 2016 – 2020 1,200 ychwanegol = twf o 0.5%

- Mae'r gallu i siarad Cymraeg yn Sir Benfro yn parhau i fod ychydig dros y cyfartaledd cenedlaethol.
- Mae twf ychydig y tu ôl i'r ffigur cenedlaethol.

Y GALLU I SIARAD, YSGRIFENNU A DEALL CYMRAEG LLAFAR

Cymru 2016	**Cymru 2020**
Y flwyddyn sy'n dod i ben ym mis Medi 2016 Darllen Cymraeg - 26.2% Ysgrifennu Cymraeg - 23.5% Deall Cymraeg llafar - 32.8%	Y flwyddyn sy'n dod i ben ym mis Medi 2020 Darllen Cymraeg - 25.8% Ysgrifennu Cymraeg - 23.5% Deall Cymraeg llafar - 33%
Sir Benfro 2016	**Sir Benfro 2020**
Y flwyddyn sy'n dod i ben ym mis Medi 2016 Darllen Cymraeg - 25.6% Ysgrifennu Cymraeg - 22.5% Deall Cymraeg llafar - 35.5%	Y flwyddyn sy'n dod i ben ym mis Medi 2020 Darllen Cymraeg - 24.5% Ysgrifennu Cymraeg - 22.3% Deall Cymraeg llafar - 36.0%

- Mae'r gallu i ddarllen Cymraeg yn Sir Benfro yn parhau i fod ychydig y tu ôl i'r cyfartaledd cenedlaethol.
- Mae'r gallu i ddeall Cymraeg llafar yn Sir Benfro yn parhau i fod ychydig dros y cyfartaledd cenedlaethol.

AMLDER SIARAD CYMRAEG

Cymru 2016	**Cymru 2020**
Y flwyddyn sy'n dod i ben ym mis Medi 2016 Bob dydd - 15.9% Bob wythnos - 4.6% Yn llai aml - 6.3%	Y flwyddyn sy'n dod i ben ym mis Medi 2020 Bob dydd - 16.2% Bob wythnos - 4.8% Yn llai aml - 6.2%
Sir Benfro 2016	**Sir Benfro 2020**
Y flwyddyn sy'n dod i ben ym mis Medi 2016 Bob dydd - 16.3% Bob wythnos - 4.1% Yn llai aml - 6.9%	Y flwyddyn sy'n dod i ben ym mis Medi 2020 Bob dydd - 15.7% Bob wythnos - 3.9% Yn llai aml - 8.4%

▪ Bu twf bach yn Sir Benfro yn y nifer sy'n siarad Cymraeg yn llai aml na bob wythnos, gostyngiad yn y nifer sy'n siarad Cymraeg bob wythnos, a gostyngiad ychydig yn fwy yn y nifer sy'n siarad Cymraeg bob dydd. Byddai hyn yn gyson gyda'r Gymraeg yn cael ei siarad mewn mwy o leoliadau ffurfiol, llai domestig.

Dadansoddiad yn ôl oedran (Allosodiad)

GALLU SIR BENFRO I SIARAD CYMRAEG YN ÔL OEDRAN

Y flwyddyn sy'n dod i ben ym mis Medi 2016			Y flwyddyn sy'n dod i ben ym mis Medi 2020		
Categori Oedran	Nifer y grwpiau oedran (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor ar gyfer Sir Benfro 2016)	Cymhwyso % y siaradwyr Cymraeg yn genedlaethol i na. mewn grŵp oedran yn Sir Benfro 2016 (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor)	Categori Oedran	Cymhwyso % y siaradwyr Cymraeg yn genedlaethol i na. mewn grŵp oedran yn Sir Benfro 2019 (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor)	Cymhwyso % y siaradwyr Cymraeg yn genedlaethol i na. mewn grŵp oedran yn Sir Benfro 2019 (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor)
3 - 15 oed	17,778	9,600 (54%)	3 - 15 oed	18,046	10,214 (56.6%)
16 - 24 oed	11,861	4,032 (34%)	16 - 24 oed	10,962	4,012 (36.6%)
25 - 34 oed	12,898	3,083 (23.9%)	25 - 34 oed	13,362	3,340 (25%)
35 - 44 oed	12,523	2,905 (23.2%)	35 - 44 oed	12,177	2,849 (23.4%)
45 - 54 oed	17,557	3,599 (20.5%)	45 - 54 oed	16,705	3,708 (22.2%)
55 - 64 oed	17,123	3,493 (20.4%)	55 - 64 oed	18,432	3,631 (19.7%)
65+ oed	30,919	6,431 (20.8%)	65+ oed	32,738	6,384 (19.5%)
Cyfanswm	120,659	33,143 (27.4%)	Cyfanswm	122,422	34,138 (27.8%)

▪ *Bu twf bach yn y gallu i siarad Cymraeg yn Sir Benfro, ym mhob grŵp oedran o dan 55 oed, gyda gostyngiadau bach / cynnal y status quo mewn grwpiau oedran hŷn*

GALLU SIR BENFRO I DDARLLEN CYMRAEG YN ÔL OEDRAN

Categori Oedran	Nifer y grwpiau oedran (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor ar gyfer Sir Benfro 2016)	Cymhwyso % y siaradwyr Cymraeg yn genedlaethol i na. mewn grŵp oedran yn Sir Benfro 2016 (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor)	Categori Oedran	Cymhwyso % y siaradwyr Cymraeg yn genedlaethol i na. mewn grŵp oedran yn Sir Benfro 2019 (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor)	Cymhwyso % y siaradwyr Cymraeg yn genedlaethol i na. mewn grŵp oedran yn Sir Benfro 2019 (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor)
3 - 15 oed	17,778	8,089 (45.5%)	3 - 15 oed	18,046	8,554 (47.4%)
16 - 24 oed	11,861	3,926 (33.1%)	16 - 24 oed	10,962	3,848 (35.1%)
25 - 34 oed	12,898	2,863 (22.2%)	25 - 34 oed	13,362	3,127 (23.4%)
35 - 44 oed	12,523	2,742 (21.9%)	35 - 44 oed	12,177	2,545 (20.9%)
45 - 54 oed	17,557	3,494 (19.9%)	45 - 54 oed	16,705	3,307 (19.8%)
55 - 64 oed	17,123	3,407 (19.9%)	55 - 64 oed	18,432	3,133 (17.0%)
65+ oed	30,919	6,555 (21.2%)	65+ oed	32,728	6,120 (18.7%)
Cyfanswm	120,659	31,076 (25.7%)	Cyfanswm	122,422	30,634 (25%)

▪ Bu twf bach yn y gallu i ddarllen Cymraeg yn Sir Benfro, ym mhob grŵp oedran o dan 34 oed, gyda gostyngiadau bach ymhlith y grŵp oedran 35-54, a gostyngiadau ychydig yn fwy ymhlith y rhai 55 oed a hŷn

GALLU SIR BENFRO I YSGRIFENNU CYMRAEG YN ÔL OEDRAN

Categori Oedran	Nifer y grwpiau oedran (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor ar gyfer Sir Benfro 2016)	Cymhwyso % y siaradwyr Cymraeg yn genedlaethol i na. mewn grŵp oedran yn Sir Benfro 2016 (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor)	Categori Oedran	Cymhwyso % y siaradwyr Cymraeg yn genedlaethol i na. mewn grŵp oedran yn Sir Benfro 2019 (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor)	Cymhwyso % y siaradwyr Cymraeg yn genedlaethol i na. mewn grŵp oedran yn Sir Benfro 2019 (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor)
3 - 15 oed	17,778	7,964 (44.8%)	3 - 15 oed	18,046	8,373 (46.4%)
16 - 24 oed	11,861	3,771 (31.8%)	16 - 24 oed	10,962	3,672 (33.5%)
25 - 34 oed	12,898	2,579 (20.0%)	25 - 34 oed	13,362	2,779 (20.8%)
35 - 44 oed	12,523	2,417 (19.3%)	35 - 44 oed	12,177	2,253 (18.5%)
45 - 54 oed	17,557	2,897 (16.5%)	45 - 54 oed	16,705	2,856 (17.1%)
55 - 64 oed	17,123	2,740 (16.0%)	55 - 64 oed	18,432	2,691 (14.6%)
65+ oed	30,919	5,287 (17.1%)	65+ oed	32,738	5,139 (15.7%)
Cyfanswm	120,659	27,655 (23%)	Cyfanswm	122,422	27,763 (22.6%)

▪ Bu twf bach yn y gallu i ysgrifennu'r Gymraeg yn Sir Benfro, ym mhob grŵp oedran o dan 34 oed a'r rhai 45 - 54 oed. Bu gostyngiadau bach ymhlith y grŵp oedran 35-44, a gostyngiadau ychydig yn fwy ymhlith y rhai sy'n 55 oed a hŷn.

GALLU SIR BENFRO I DDEALL CYMRAEG YN ÔL OEDRAN

Categori Oedran	Nifer y grwpiau oedran (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor ar gyfer Sir Benfro 2016)	Cymhwyso % y siaradwyr Cymraeg yn genedlaethol i na. mewn grŵp oedran yn Sir Benfro 2016 (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor)	Categori Oedran	Cymhwyso % y siaradwyr Cymraeg yn genedlaethol i na. mewn grŵp oedran yn Sir Benfro 2019 (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor)	Cymhwyso % y siaradwyr Cymraeg yn genedlaethol i na. mewn grŵp oedran yn Sir Benfro 2019 (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor)
3 - 15 oed	17,778	9,955 (56.0%)	3 - 15 oed	18,046	10,485 (58.1%)
16 - 24 oed	11,861	4,388 (37.0%)	16 - 24 oed	10,962	4,341 (39.6%)
25 - 34 oed	12,898	3,586 (27.8%)	25 - 34 oed	13,362	3,902 (29.2%)
35 - 44 oed	12,523	3,446 (27.5%)	35 - 44 oed	12,177	3,410 (28.0%)
45 - 54 oed	17,557	4,740 (27.0%)	45 - 54 oed	16,705	4,594 (27.5%)
55 - 64 oed	17,123	4,589 (26.8%)	55 - 64 oed	18,432	4,553 (24.7%)
65 + oed	30,919	8,379 (27.1%)	65 + oed	32,738	8,152 (24.9%)
Cyfanswm	120,659	39,083 (32.3%)	Cyfanswm	122,422	39,437 (32.2%)

▪ Bu twf bach yn y gallu i ddeall Cymraeg yn Sir Benfro, ym mhob grŵp oedran o dan 54 oed, gyda gostyngiadau bach ymhlith y rhai 55 oed a hŷn.

Amlder siarad Cymraeg (Allosodiad)

SIR BENFRO - BOB DYDD YN ÔL OEDRAN

Categori Oedran	Nifer y grwpiau oedran (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor ar gyfer Sir Benfro 2016)	Cymhwyso % y siaradwyr Cymraeg yn genedlaethol i na. mewn grŵp oedran yn Sir Benfro 2016 (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor)	Categori Oedran	Cymhwyso % y siaradwyr Cymraeg yn genedlaethol i na. mewn grŵp oedran yn Sir Benfro 2019 (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor)	Cymhwyso % y siaradwyr Cymraeg yn genedlaethol i na. mewn grŵp oedran yn Sir Benfro 2019 (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor)
3 - 15 oed	17,778	7,058 (39.7%)	3 - 15 oed	18,046	7,399 (41.0%)
16 - 24 oed	11,861	1,767 (14.9%)	16 - 24 oed	10,962	1,798 (16.4%)
25 - 34 oed	12,898	1,574 (12.2%)	25 - 34 oed	13,362	1,537 (11.5%)
35 - 44 oed	12,523	1,515 (12.1%)	35 - 44 oed	12,177	1,595 (13.1%)
45 - 54 oed	17,557	1,843 (10.5%)	45 - 54 oed	16,705	1,854 (11.1%)
55 - 64 oed	17,123	1,747 (10.2%)	55 - 64 oed	18,432	1,769 (9.6%)
65 + oed	30,919	3,370 (10.9%)	65 + oed	32,738	3,208 (9.8%)
Cyfanswm	120,659	18,874 (15.6%)	Cyfanswm	122,422	19,160 (15.6%)

▪ Bu twf bach yn y nifer sy'n siarad Cymraeg bob dydd yn Sir Benfro, ym mhob grŵp oedran o dan 24 oed a'r rhai 35 - 54 oed, gyda gostyngiadau bach ymhlith y rhai 24 - 34 oed a'r rhai 55 a hŷn.

SIR BENFRO - BOB WYTHNOS YN ÔL OEDRAN

Categori Oedran	Nifer y grwpiau oedran (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor ar gyfer Sir Benfro 2016)	Cymhwyso % y siaradwyr Cymraeg yn genedlaethol i na. mewn grŵp oedran yn Sir Benfro 2016 (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor)	Categori Oedran	Cymhwyso % y siaradwyr Cymraeg yn genedlaethol i na. mewn grŵp oedran yn Sir Benfro 2019 (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor)	Cymhwyso % y siaradwyr Cymraeg yn genedlaethol i na. mewn grŵp oedran yn Sir Benfro 2019 (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor)
3 - 15 oed	17,778	1,938 (10.9%)	3 - 15 oed	18,046	2,129 (11.8%)
16 - 24 oed	11,861	724 (6.1%)	16 - 24 oed	10,962	723 (6.6%)
25 - 34 oed	12,898	426 (3.3%)	25 - 34 oed	13,362	441 (3.3%)
35 - 44 oed	12,523	401 (3.2%)	35 - 44 oed	12,177	341 (2.8%)
45 - 54 oed	17,557	456 (2.6%)	45 - 54 oed	16,705	568 (3.4%)
55 - 64 oed	17,123	582 (3.4%)	55 - 64 oed	18,432	553 (3.0%)
65 + oed	30,919	958 (3.1%)	65 + oed	32,738	949 (2.9%)
Cyfanswm	120,659	5,485 (4.5%)	Cyfanswm	122,422	5,704 (4.6%)

▪ Bu twf bach yn y nifer sy'n siarad Cymraeg bob blwyddyn yn Sir Benfro, ym mhob grŵp oedran o dan 24 oed a'r rhai 45-54 oed, gyda'r *status quo* yn cael ei gynnal ar gyfer y grŵp oedran 25-34. Bu gostyngiad ymhlith y rhai 35 - 44 oed a'r rhai 55 oed a hŷn.

SIR BENFRO - YN LLAI AML YN ÔL OEDRAN

Categori Oedran	Nifer y grwpiau oedran (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor ar gyfer Sir Benfro 2016)	Cymhwyso % y siaradwyr Cymraeg yn genedlaethol i na. mewn grŵp oedran yn Sir Benfro 2016 (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor)	Categori Oedran	Cymhwyso % y siaradwyr Cymraeg yn genedlaethol i na. mewn grŵp oedran yn Sir Benfro 2019 (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor))	Cymhwyso % y siaradwyr Cymraeg yn genedlaethol i na. mewn grŵp oedran yn Sir Benfro 2019 (yn seiliedig ar ddata poblogaeth canol tymor)
3 - 15 oed	17,778	551 (3.1%)	3 - 15 oed	18,046	613 (3.4%)
16 - 24 oed	11,861	1,210 (10.2%)	16 - 24 oed	10,962	1,129 (10.3%)
25 - 34 oed	12,898	993 (7.7%)	25 - 34 oed	13,362	1,096 (8.2%)
35 - 44 oed	12,523	814 (6.5%)	35 - 44 oed	12,177	779 (6.4%)
45 - 54 oed	17,557	1,141 (6.5%)	45 - 54 oed	16,705	1,052 (6.3%)
55 - 64 oed	17,123	976 (5.7%)	55 - 64 oed	18,432	1,051 (5.7%)
65 + oed	30,919	1,670 (5.4%)	65 + oed	32,738	1,640 (5.0%)
Cyfanswm	120,659	7,355 (6.1%)	Cyfanswm	122,422	7,360 (6.0%)

▪ Bu twf bach yn y nifer sy'n siarad Cymraeg yn llai aml yn Sir Benfro, ymhlith y rhai o dan 34 oed. Bu gostyngiad ymhlith y rhai 35 - 54 oed a'r rhai 65 oed a hŷn. Mae'r *status quo* wedi'i gynnal i'r rhai 55 - 64 oed.